

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра анестезіології, інтенсивної терапії
і медицини невідкладних станів

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСТРЕНА ТА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники: В.о.завідувача кафедри, д.мед.н., професор Буднюк О.О.,
к.мед.н., доцент Кірпи́чікова К.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів

Протокол № 11 від 27.06.2022 р.

В.о.завідувача кафедри

Олександр БУДНЮК

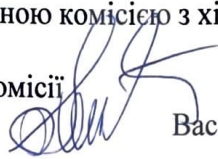
Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з хірургічних дисциплін ОНМедУ

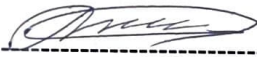

Василь МІЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів

Протокол № 1 від «29» 08 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 2		<i>Рік підготовки: 5</i>
Годин: 60	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестри: IX-X</i>
Змістових модулів: 2	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Лекції (6 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (32 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (22 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – диференційний залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі екстреної та невідкладної медичної допомоги та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

- визначити основні принципи організації і надання екстреної медичної допомоги в Україні;
- оволодіти навичками діагностики невідкладних станів на місці події у складі бригади екстреної медичної допомоги (лідер, учасник) та відділенні екстреної медичної допомоги багатопрофільної лікарні
- навчитися розпізнавати невідкладні стани у роботі лікаря амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, поліклініки, відділення стаціонару (незалежно від профілю);
- навчитися визначити протокол з медицини невідкладних станів, який найбільше відповідає симптомам постраждалого (пацієнта);
- надати екстрену медичну допомогу відповідно до визначеного протоколу з медицини невідкладних станів з виконанням адекватних маніпуляцій.
- опанувати організаційними принципами надання екстреної медичної допомоги і випадку надзвичайних ситуацій мирного часу та військового часу;
- вивчити послідовність дій бригад екстреної медичної допомоги у випадку масових уражень;
- навчитись проводити медичне сортування постраждалих.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

➤ *Загальних (ЗК):*

ЗК1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4: Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

- ЗК5: Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6: Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7: Здатність працювати в команді.
- ЗК8: Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК11: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12: Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13: Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

➤ **Спеціальних (СК):**

- СК1: Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК2: Здатність до визначення необхідного переліку необхідних лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- СК3: Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- СК4: Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
- СК5: Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
- СК6: Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
- СК7: Здатність до діагностування невідкладних станів.
- СК8: Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- СК9: Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
- СК10: Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
- СК11: Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- СК13: Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
- СК14: Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
- СК16: Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- СК17: Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
- СК21: Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- СК24: Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- СК25: Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1: Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2: Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3: Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4: Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5: Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6: Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7: Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8: Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9: Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН14: Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН15: Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуацій та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН17: Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18: Визначити стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21: Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН24: Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: діагностику, тактику лікування та надання екстреної медичної допомоги відповідно до існуючих протоколів з медицини невідкладних станів:

1. асфіксія
2. гіпертонічний криз
3. гостра дихальна недостатність (респіраторний дистрес-синдром)

4. гостра серцева недостатність
  5. гострі порушення серцевого ритму
  6. гостре отруєння, у т.ч. бойовими отруйними речовинами
  7. гострий коронарний синдром
  8. електротравма
  9. гостра церебральна недостатність
  10. епілептичний статус
  11. гостра кровотеча
  12. зупинка кровообігу і дихання
  13. колапс
  14. порушення свідомості та коматозні стани
  15. непритомність
  16. утоплення
  17. шоки
  18. гострі анафілактичні реакції
  19. судомний синдром
  20. холодова, теплова травма, у т.ч. у польових умовах
  21. гострі радіаційні та хімічні ураження, в т.ч.у польових умовах та при надзвичайних станах
  22. синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах
- У програмі враховані невідкладні стани, які вимагають виконання відповідного протоколу з медицини невідкладних станів:

Вміти:

- 1.Відновлення прохідності дихальних шляхів
- 2.Введення ротогорлового і носогорлового повітроводів
3. ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою
4. Інтубація трахеї
- 5.Використання ліків при проведенні інкубації трахеї
- 6.Використання альтернативних методів забезпечення прохідності дихальних шляхів (стравохідно-трахеальної комбінованої трубки (комбіт’юб), ларингеальної маски (LMA), конікопункції, конікотомії)
7. Аспірація верхніх дихальних шляхів (ручний та електричний аспіратор)
8. Киснева терапія
- 9.Проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації
10. Використання автоматичного, ручного дефібрилятора
11. Тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі
- 12.Оцінка капілярного наповнення
- 13.Методика реєстрації 12-канальної ЕКГ
- 14.Катетеризація ліктьової вени
15. Катетеризація зовнішньої яремної вени
16. Внутрішньокістковий доступ
- 17.Накладання джгута
18. Накладання шийного комірця
- 19.Накладання шин (Крамера, вакуумних, Sam-Splint,)
- 20.Накладання іммобілізаційного жилета
- 21.Іммобілізація хребта (фіксація постраждалого на довгій транспортувальній дошці з горизонтального положення пацієнта, із салону автомобіля)
22. Вимірювання та трактування артеріального тиску
- 23.Накладання оклюзійної клапанної пов’язки при відкритому і напруженому пневмотораксі дренування плевральної порожнини при напруженому пневмотораксі
- 24.Пульс-оксиметрія
- 25.Аналіз рівня глюкози в крові

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні

Тема№1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні.

Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта

Розвиток медицини невідкладних станів і становлення її як клінічної спеціальності. Етика і деонтологія лікарів медицини невідкладних станів. Служба екстреної медичної допомоги. Рівні медичної допомоги, склад бригад ЕМД. Міжнародна класифікація ЕМД, алгоритм та етапність дій бригад екстреної медичної допомоги, карта медичної сортировки. Первинна медична допомога, первинна лікарська допомога. Принципи лікувально-діагностичного процесу на догоспітальному етапі.

Тема№2: Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих

Оцінка прохідності дихальних шляхів при огляді хворого. Алгоритм дій при обтурації дихальних шляхів інородним тілом. Способи і засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів та проведення штучної вентиляції легень.

Тема№3: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження

Оцінка місця пригоди, виявлення постраждалих, принципи підходу до постраждалих. Взаємодія з поліцією та рятувальними службами, службою ЕМД. Етапи оцінки постраждалих, первинний висновок про тяжкість пацієнта та визначення подальшого алгоритму допомоги. Техніка первинного огляду за методикою ABCDE, алгоритм AVPU. Пріоритети при первинному огляді.

Тема№4: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження

Вторинна оцінка стану пацієнта за принципом «з голови до п'ят» після відновлення вітальних функцій пацієнта. Категорія «Load and go».

Змістовий модуль 2: Невідкладна допомога на догоспітальному етапі

Тема№5: Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим

Проведення оцінки вітальних функцій постраждалих на догоспітальному етапі. Етапи проведення серцево-легеневої реанімації. Транспортування потерпілих і хворих у критичному стані. Корекція порушень кровообігу та дихання.

Тема№6: Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події

Невідкладна допомога при захворюваннях нервової системи, при гострих отруєннях, при психічних захворюваннях, при інфекційних захворюваннях, патології серцево-судинної системи, в акушерстві, при комах різної етіології, утопленнях, гіпотермії, ураженнях струмом.

Тема№7: Екстрена медична допомога при механічних травмах

Невідкладна допомога при механічних пошкодженнях черепа, хребта, грудної клітини, черевної порожнини, тазу, кінцівок; політравма. Невідкладна допомога при травмі очей, ЛОР-органів. Кровотечі. Травматичний, геморагічний шок.

Тема№8: Екстрена медична допомога при масових ураженнях

Невідкладна допомога при масових ураженнях в умовах надзвичайних ситуацій. Характеристика надзвичайних ситуацій. Поняття про Державну службу медицини катастроф. Принципи надання медичної допомоги при масових ураженнях в умовах надзвичайних ситуацій. Медичне сортування, критерії визначення сортувальних категорій постраждалих.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		Л.	Пр. зан	СРС
<i>Змістовий модуль 1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні</i>				
Тема№1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	12	4	4	4
Тема№2: Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень дорослих	4	-	2	2
Тема№3: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	6	-	4	2
Тема№4: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	6	-	4	2
<i>РАЗОМ за змістовим модулем 1</i>	28	4	14	10
<i>Змістовий модуль 2: Невідкладна допомога на догоспітальному етапі</i>				
Тема№5: Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	12	2	6	4
Тема№6: Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події	6	-	4	2
Тема№7: Екстрена медична допомога при механічних травмах	6	-	4	2
Тема№8: Екстрена медична допомога при масових ураженнях	6	-	2	4
<i>РАЗОМ за змістовим модулем 2</i>	30	2	16	12
Диференційний залік	2	-	2	-
Всього:	60	6	32	22

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Тема	Кількість годин
1	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта.	2
2	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта.	2
3	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим.	2
	РАЗОМ	6

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
1	Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	2
2	Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	2
3	Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	2
4	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	2
5	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	2
6	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	2
7	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	2
8	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	2
9	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	2
10	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	2
11	Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події	2
12	Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події	2
13	Екстрена медична допомога при механічних травмах	2
14	Екстрена медична допомога при механічних травмах	2
15	Екстрена медична допомога при масових ураженнях	2
16	Диференційний залік	2
РАЗОМ		32

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Тема	Кількість годин
1.	Організація надання екстреної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	4
2.	Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	2
3.	Порядок надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі. Первинне і вторинне обстеження.	4
4.	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	4

5.	Діагностика і лікування невідкладних станів на місці події	2
6.	Екстрена медична допомога при механічних травмах	2
7.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях	4
	РАЗОМ	22

7. Методи навчання

- **Лекції:** Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Лекторами можуть застосовуватись такі варіанти проведення лекцій як навчальна, інформаційна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція-консультація. Під час лекції у вигляді презентацій демонструються графологічні схеми, діаграми, таблиці, малюнки, фотографії, відеофільми тощо
- **Практичні заняття:** бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань. Викладачем застосовуються інтерактивні методи навчання такі як «Мікрофон», «Незакінчене речення», «Дискусія», «Метод конкурентних груп», «Мозковий штурм», «Кейс» тощо.
- **Самостійна робота здобувача** з активною консультацією викладача: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з пацієнтом.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

тести вихідного та кінцевого рівня знань за темою практичного заняття;
 усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми, попередніх тем та лекційного матеріалу;
 розв'язування типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
 контроль практичних навичок;
 контроль активності здобувача під час роботи в малих групах.

Підсумковий контроль: диференційний залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
  - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні

	ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До диференційного заліку допускаються здобувачі, які виконали програму дисципліни, не мають академічної заборгованості, отримали за поточну діяльність не менше 3,00 та здали комплекс практичних навичок з дисципліни згідно переліку.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Відповідь на перше теоретичні запитання.	2
Відповідь на друге теоретичні запитання.	3

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диференційному заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач освіти правильно, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті знання, переконливо обґрунтовує свою точку зору, міг запропонувати та обґрунтувати альтернативний варіант рішення з окремих питань.
Добре «4»	Здобувач освіти достатньо повно, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує викладач.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі дав відповіді на поставлені запитання, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань. У відповідях мають місце суттєві помилки.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не дав відповіді на поставлені питання, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання екзаменаторів. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну успішність та на 50% з оцінки за дифзалік.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою(200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни)х40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисциплі	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За *рейтинговою шкалою ECTS* оцінюються досягнення здобувачів вищої освіти з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Організація діяльності служби екстреної медичної допомоги України (нормативно-правова база). Організаційна структура, основні завдання та функції центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

2. Основні завдання, функції, права та відповідальність бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги. Табелі оснащення та засоби особистої безпеки бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

3. Організаційна структура, основні завдання, функції та оснащення відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги багатопрофільної лікарні.

4. Мета, етичні, деонтологічні і юридичні аспекти екстреної медичної допомоги

постраждалим на догоспітальному етапі.

5. Огляд місця події, забезпечення особистої безпеки медичного персоналу, безпеки свідків події та постраждалого, наближення до постраждалого (хворого). Ергономічні принципи в роботі виїзної бригади ЕМД (при роботі в приміщенні, на вулиці), робота в команді.

6. Первинний огляд (ABC). Завдання первинного огляду. Технологія проведення у притомного і непритомного пацієнта. Надання медичної допомоги в ході первинного огляду. Визначення подальшої тактики на місці події.

7. Завдання вторинного огляду. Показання для проведення вторинного огляду на місці події та на шляху евакуації. Технологія вторинного (ABCDE) огляду постраждалого (хворого).

8. Патогенез, клініка, діагностика і лікування обструкції дихальних шляхів у пацієнтів різних вікових груп.

9. Забезпечення прохідності дихальних шляхів шляхом закидання голови назад або виведення нижньої щелепи (висування вперед). Потрійний прийом Сафара. Забезпечення прохідності дихальних шляхів при травмі шийного відділу хребта. Ревізія і очищення ротової порожнини ручним і апаратним способами.

10. Застосування ротогорлової (орофарингеальної) і носогорлової (назофарингеальної) трубки. Застосування альтернативних методів забезпечення прохідності дихальних шляхів за допомогою ларингеальної маски, ларингеальної трубки, комбітьюба.

11. Вентиляція легень постраждалого через маску з використанням ручного апарата для штучної вентиляції легень (Амбу), подання кисню.

12. Показання і техніка інтубації постраждалого.

13. Симптоми часткової і повної непрохідності дихальних шляхів при попаданні стороннього тіла, методи її відновлення. Прийом Геймліха.

14. Показання і техніка конікопункції та конікотомії.

15. Поняття про термінальні стани. Діагностика клінічної смерті. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті.

16. Класифікація і оцінка серцевого ритму при зупинці серця. Фармакотерапія при зупинці серця.

17. Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків/шлуночкової тахікардії без пульсу в дорослих. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора.

18. Технологія серцево-легеневої реанімації при асистолії/безпульсовій електричній активності в дорослих.

19. Діагностика причин зупинки серця, які можна усунути у процесі реанімації – чотири „Г“: гіпоксія, гіповолемія, гіпер/гіпокаліємія, гіпомангнійемія, ацидоз, гіпотермія; чотири „Т“: tension (напружений) пневмоторакс, тампонада серця, тромбемболія, токсичне передозування.

20. Тривалість серцево-легеневої реанімації, ознаки, які вказують на її ефективність та припинення. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації. Післяреанімаційна підтримка.

21. Діагностика та екстрена медична допомога при гострому коронарному синдромі.

22. Діагностика та екстрена медична допомога при кардіогенному шоці.

23. Діагностика та екстрена медична допомога при гіпертонічному кризі.

24. Діагностика та екстрена медична допомога при анафілактичному шоці.

25. Діагностика та екстрена медична допомога при гіпотермії.

26. Діагностика та екстрена медична допомога при утопленні.

27. Діагностика та екстрена медична допомога при ураженні електричним струмом.

28. Діагностика та екстрена медична допомога при комі невизначеної етіології.

29. Діагностика та екстрена медична допомога при комах, пов'язаних із цукровим діабетом.

30. Діагностика та екстрена медична допомога при отруєнні невідомим газом.

31. Діагностика та екстрена медична допомога при отруєнні невідомою речовиною. Загальні принципи детоксикаційної терапії на догоспітальному етапі. Андидотна терапія.

32. Діагностика та екстрена медична допомога при механічних пошкодженнях черепа.

33. Діагностика та екстрена медична допомога при механічних пошкодженнях хребта.
34. Діагностика та екстрена медична допомога при механічних пошкодженнях грудної клітки. Діагностика та екстрена медична допомога при гемо- і пневмотораксі.
35. Діагностика та екстрена медична допомога при механічних пошкодженнях органів черевної порожнини, тазу і тазових органів.
36. Діагностика та екстрена медична допомога при механічних пошкодженнях кінцівок.
37. Діагностика та екстрена медична допомога при політравмі. Діагностика та екстрена медична допомога при синдромі довготривалого стиснення і розчавлення.
38. Діагностика та екстрена медична допомога при зовнішній і внутрішній кровотечі. Діагностика та екстрена медична допомога при гіповолемічному шоці.
39. Алгоритм дій бригади екстреної медичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді. Порядок дій бригад екстреної медичної допомоги у безпечному вогнищі масового ураження. Первинне медичне сортування за системою START. Правила використання сортувальних браслетів і талонів.
40. Поняття про бригади постійної готовності першої черги. Спеціалізовані бригади постійної готовності другої черги, мобільні польові бригади, їх формування і завдання. Роль відділень екстреної медичної допомоги багатопрофільних лікарень в оптимізації надання медичної допомоги при масових ураженнях.

12 . Рекомендована література

Основна:

1. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф. Владими А.С. та З.Д.Н.Т.України, д.мед.н., проф. Тарабріна О.О. Суми: Університетська книга, 2017
2. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніματοлогія : навчальний посібник (ВНЗ I-III р.а.)/ А.А. Ілько.- 2-е вид., переробл.і допов., «Медицина», Київ, 2018
3. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018
4. Анестезіологія та інтесивна терапія / Л. П. Чепкій, Л.В.Усенко, Ю. Ю. Кобеляцький, С. О. Дубров; під редакцією Ф. С. Глумчера. - Київ: ВСВ "Медицина" 2021, 310-318 с.
- 5.Екстрена та невідкладна медична допомога. У VI Т. IV. Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. Вищ. Навч. Закл. / Крилюк В.О. та ін. – Київ: Ожива. – 2020. – 300 с.
- 6.Локальний протокол надання медичної допомоги пацієнтам з політравмою. Наказ Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації № 301 від 20 травня 2019 р.».
- 7.Наказ № 1192 від 11 липня 2022 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»».
- 8.Наказ МОЗ України від 02.03.2022 р. № 391 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо етапності надання медичної допомоги пораненим і травмованим".
- 9.Наказ МОЗ України від 24.02.2022 № 368 “Про затвердження Стандарту екстреної медичної допомоги «Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих на ранньому госпітальному етапі»”.
- 10.Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану”.
- 11.Наказ від 09.03.2022 № 441 "Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах".

Допоміжна:

- 1.30 Невідкладних станів в терапії: навчальний посібник: за ред. Проф. Ю.М. Мостового. Вінниця, 2017
- 2.Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації”.
- 3.Notes on Clinical Airway Management. D. John Doyle. January 2018.- 150 p.
- 4.Atlas of common pain syndromes. Steven D. Waldman. Fourth edition. Philadelphia, PA: Elsevier, 2019. – 555 p.
- 5.Complications of Regional Anesthesia: Principles of Safe Practice in Local and Regional Anesthesia. Brendan T. Finucane, Ban C.H. Tsui/ Springer Internat. Publ. 2017. – 494 p.
- 6.Hiroyuki S, Eichi I. General anaesthesia for elective cesarean section in resource-limited settings. J World Fed Soc Anaesth. 2019 Sept.

13. Електронні інформаційні ресурси

- 1.Міністерство Охорони Здоров'я України - <https://moz.gov.ua/>
  - 2.Асоціація анестезіологів України - <https://aaukr.org/>
  - 3.Офіційний сайт Американської Асоціації анестезіологів <http://www.asahq.org/homepageie.html>
  - 4.Офіційний сайт Асоціації анестезіологів України - <http://aay.org.ua>
  - 5.Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Medical Journal» - <http://www.bmj.com>
  - 6.Офіційний сайт Європейської Асоціації інтенсивної терапії <http://www.esicm.org>
  - 8.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesia and Analgesia» - <http://www.anesthesia-analgesia.org>
  - 9.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «The Lancet» - <http://www.thelancet.com>
  - 10.Пошуковий ресурс медичної літератури: розділ «Анестезіологія та інтенсивна терапія» - <http://www.twirpx.com/files/medicine/anaesthesiology/anesthesiology/>
  - 11.Пошуковий ресурс медичної літератури «Cochrane Collaboration» <http://www.cochrane.org>
  - 12.Пошуковий ресурс медичної літератури «PubMed» <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>
  - 13.Пошуковий ресурс наукової літератури «Scopus» - <https://www.scopus.com>
- Пошуковий ресурс наукової літератури «Web of Science» <http://ipsience.thomsonreuters.com/product/web-of-science/>